

ФІНАНСИ УКРАЇНИ

11 '99

ЗМІСТ

Бюджет	ТКАЧУК І.Г. Економічні передумови фінансової незалежності регіону	3
	МЕЛЬНИЧУК С.І. Державному бюджету — економічне обґрунтування	12
	ВЕЛИЧКО О.В. Розвиток соціальної сфери у системі бюджетного забезпечення	24
Фінанси підприємств	ЧУЙ І.Р. Фінансовий стан підприємства і механізм його стабілізації	31
	ПЛИСА В.Й. Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства	36
	СТОЯН В.І. Аспекти формування та обліку прямих витрат	42
	ВЛАСЮК В.Є. Фінансові аспекти інтеграційних процесів	51
Інвестиції	ДУКА А.П. Фінансування спільних інноваційних проектів: форфейтинг	58
	ЄВТУХ О.Т. Іпотека як інструмент позабюджетного житлового інвестування	69
	КОВАЛИШИН П.В., СТАРОСТІН А.А. Проблеми іноземного інвестування	79
Банківська справа	ВАСЮРЕНКО О.В. Управління залученням ресурсів у комерційних банках	88
	ГОЛУБ В.М. Проблемні позики й управління ними	93
	МАСЛІЧЕНКО С.О. Теорія і практика випуску та обігу муніципальних облігацій	100
	ПУГАЧОВ М.І., ПУГАЧОВА К.М. Фонди гарантій повернення кредитів	108
Податки	КИРИЛЕНКО О.П. Класичні засади оподаткування у вітчизняній системі	114
	СЕМЕНЮТА В.В., СЕМЕНЮТА Л.О. Норми міжнародного права в оподаткуванні юридичних осіб	123
Історія фінансової науки	БОНДАРЕНКО В.Л. Визначення сутності фінансів із точки зору філології та історії фінансової науки	126
Вітаємо ювіляра	ЛАРІОНОВА Л.Д. Фінансист за покликом душі	137
"ФУ" інформують		138

CONTENTS

Budget	TKACHUK I.H. Economic preconditions of the region's financial freedom	3
	MELNYCHUK S.I. The state budget must be economically substantiated	12
	VELYCHKO O.V. Development of the social sphere in the system of budgetary ensurance	24
Finances of enterprises	CHUY I.R. Financial state of the enterprise and mechanism for its stabilization	31
	PLYSA V.Y. The strategy of managing the enterprise's financial stability	36
	STOYAN V.I. The aspects of forming and accounting direct expenditures	42
	VLASIUK V.YE. Financial aspects of integration processes	51
Investments	DUKA A.P. Financing of joint innovation projects: forfeiting	58
	YEVTUKH O.T. Credit as an instrument of extra-budgetary housing investment	69
	KOVALYSHYN P.V., STAROSTIN A.A. The problems of foreign investment	79

Кириленко О.П.,
кандидат економічних наук

КЛАСИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СИСТЕМІ

Однією із заслуг класика політичної економії А. Сміта є обґрунтування основних положень оподаткування у фундаментальній праці “Дослідження про природу і причини багатства народів” (1776 р.). Він писав, що:

по-перше, всі громадяни повинні брати участь в утриманні уряду відповідно до своїх доходів, які вони одержують під захистом та опікою держави. Тобто необхідно дотримуватися рівності в оподаткуванні;

по-друге, податки мають бути чітко визначені, а не довільні. Це означає встановлення строків сплати, способів платежу, сум податків, які були б зрозумілі для платників та інших осіб;

по-третє, податки мають сплачуватися платниками у зручний для них час — зручність справляння;

по-четверте, кожен податок має бути розроблений так, щоб у платників вилучалося якнайменше коштів понад той дохід, який вони приносять у скарбницю, — дешевизна справляння податків. Великі витрати на збирання податку роблять сам податок недоцільним.

У визначенні цих правил А. Сміт мав багатьох послідовників. Видатний російський учений Н.І. Тургенев в “Основах теорії податків” (1818 р.) розвинув його засади оподаткування, проаналізував механізм їх дії на прикладі Росії, одним із перших у світі систематизував теорію податків відповідно до буржуазно-демократичних поглядів. Багато уваги Н.І. Тургенев приділив ідеї податкової справедливості. Досліджуючи сутність і призначення податків, він писав, що кожен податок є злом, бо він позбавляє платника частини його власності. Тому уряд повинен брати податків лише стільки, скільки необхідно для задоволення реальних потреб держави, а не стільки, скільки народ може дати. Цей висновок набуває особливої актуальності у сучасних умовах реформування системи оподаткування в Україні.

Коментуючи і досліджуючи чотири основних положення оподаткування, сформульовані А. Смітом, Н.І. Тургенев обґрунтовує загальне правило: податок завжди повинен справлятися з доходу, а точніше — з чистого доходу, а не з самого капіталу. Це необхідно для того, щоб джерела державних доходів не вичерпувалися. Хоч можливі й винятки з цього загального правила оподаткування, які пов’язані в основному з надзвичайними ситуаціями, що потребують пожертви від платників податків на загальну користь.

У трактатах із фінансової економіки А. Вагнером та ін. Так, шведський економіст А. Сміта додає ще чотири:

- 1) податок повинен на...
- 2) податок повинен на...
- 3) частина чистого доходу повинна відходити від оподаткування;
- 4) податок не повинен бути тим поміркованішим.

Саме Сімонді вперше ввів поняття оподаткованого мінімуму платника: “Сам платник ніколи не повинен припадатися до платника”. Намагаючись застерігати: “Горе уряду, яке вимагає жертву не лише людей, а й...”

Російський професор І. Сімонді додає до чотирьох правил А. Сміта ще п’ять: податки повинні бути простими, рівними, визначеними, зручними та дешевими.

Але найвдаліше групувати ці засади оподаткування від практичної точки зору вивчив німецький фінансистом А. Вагнер.

Етичні засади оподаткування:

1. Загальність.
2. Недоторканність особистості.
3. Рівність (відповідність).
4. Значеність.
5. Зручність.
6. Дешевизна і мінімум витрат.
7. Народно-господарські інтереси.
8. Достатність і гнучкість.

Таким чином, А. Вагнер сформулював чотири основні засади оподаткування: загальність, рівність, визначеність та зручність. А. Смітом, і додав до них ще п’ять: простоту, дешевизну, відповідність, гнучкість та надходження від платників.

Загальність оподаткування означає, що всі платники повинні платити податками, відсутність прив...

У трактатах із фінансової науки, які з'явилися пізніше, названі принципи оподаткування досліджувалися і були доповнені С. де Сімонді, А. Шефле, Вагнером та ін. Так, швейцарський економіст Сімонді до чотирьох правил Сміта додає ще чотири:

- 1) податок повинен накладатися не на капітал, а на дохід;
- 2) податок повинен накладатися не на валовий, а на чистий дохід;
- 3) частина чистого доходу, яка необхідна для існування, повинна звільнитися від оподаткування;
- 4) податок не повинен сприяти впливу майна за межі країни і тому має бути тим поміркованішим, чим рухоміший капітал.

Саме Сімонді вперше обгрунтував застосування в оподаткуванні неоподаткованого мінімуму доходів (за сучасною термінологією): "Податок... не повинен припадати на ту частину доходів, яка необхідна для існування платника". Намагаючись наголосити на важливості цього принципу, він пише: "Горе уряду, який зачепив цю частину: він приносить цим утрату не лише людей, а й надію на майбутнє багатство".

Російський професор І.І. Янжул у своєму вченні про державні доходи згадує про чотирьох правила А. Сміта і пише: "...державна не повинна вводити податків, що суперечать приписам морального кодексу (податків на євреїв, сольників, повій тощо)".

Але найвдаліше групування принципів оподаткування було зроблене німецьким фінансистом А. Вагнером, який відокремив теоретичні засади оподаткування від практичних міркувань технології справляння податків:

Етичні засади оподаткування

1. Загальність.
2. Недоторканність особистої свободи платників.
3. Рівність (відповідність податків доходам).

Засади управління податками

4. Визначеність.
5. Зручність.
6. Дешевизна і мінімум податкового тягаря.

Народно-господарські (фінансово-політичні) засади оподаткування

7. Належний вибір джерел податків.
8. Достатність і гнучкість надходжень від податків.

Таким чином, А. Вагнер розширив перелік засад оподаткування, відзначивши, крім Сміта, і додав до названих ним чотирьох правил (рівності, визначеності, дешевизни) ще чотири — загальність, недоторканність особистої свободи платників, оптимальність у виборі джерел податку, достатність і гнучкість надходжень від податку.

Загальність оподаткування трактується А. Вагнером як рівність усіх перед законом, відсутність привілеїв для окремих осіб, класів у силу їх суспільного

становища або інших причин. Надходження від податків у межах певного фінансового періоду мають бути достатніми для задоволення потреб держави в коштах. Крім того, оподаткування повинно пристосовуватися до змін фінансових потреб держави, до можливого відпадання окремих податків або джерел доходів, тобто бути гнучким.

Відповідність обкладання платіжній спроможності передбачає, зокрема, застосування прогресивного оподаткування — стягнення податків за ставками, які збільшуються при зростанні розмірів доходів. Намагаючись досягти такої відповідності, держава не може задовольнитися лише пропорційністю податків доходам. Справедливість вимагає, щоб разом із збільшенням доходів окремих осіб не тільки зростала сума податку, а й процентне співвідношення податку до доходів платника. На це вказує багато хто з учених, які досліджують сутність податків. Зокрема, на початку ХХ ст. до цих проблем звертався відомий економіст Л.В. Ходський.

Цікаво, що принцип прогресивності працює не лише в галузі прямого, а й непрямого оподаткування. Хіба не є доказом цього стягнення специфічних акцизів, мита за більш високими ставками із товарів, які призначені для задоволення потреб не першої необхідності, із так званих предметів розкоші, які, цілком зрозуміло, споживаються переважно заможними верствами населення?

Закономірність застосування у практиці оподаткування засад відповідності підводила багатьох дослідників до ідеї стягнення одного-єдиного податку з усіх доходів платника. На перший погляд, така пропозиція приваблива, але не реальна з позицій втілення у життя. Річ у тому, що важко обліковувати і контролювати всі доходи платників, які можна отримувати з багатьох джерел. Крім того, справляння невеликої кількості податків завжди ставить під загрозу поповнення державної скарбниці: при випаданні з їх переліку бодай однієї позиції (затримки в надходженні коштів, ухилення від сплати, зменшення об'єктів оподаткування тощо) можна чекати значного зменшення надходжень.

Повинна існувати система податків, яка відповідає народногосподарським вимогам, тобто оптимально поєднує джерела та об'єкти оподаткування з метою найменшого обмеження виробництва і підприємництва, і тим самим сприяє здійсненню соціально-політичних цілей податків. Оптимальна комбінація сукупності податків має утворювати таку систему, яка при дотриманні етичних засад і засад управління забезпечила б податками достатність і гнучкість надходжень у разі надзвичайної державної потреби.

Як втілюються класичні засади обкладання у системі оподаткування України і, зокрема, в механізмі місцевих податків і зборів? За чинним законодавством усі податки і збори поділяються на загальнодержавні (їх 21) і місцеві (їх 16). За допомогою податків і обов'язкових зборів у 1998 році через бюджетну систему перерозподілялося близько 30% валового внутрішнього продукту. В доходах консолідованого бюджету України податкові надходження у 1998 році

вили 75,5%, крім того, за рахунок обов'язкових зборів до державних цільових фондів, приєднаних до бюджету, надійшло 15,5% сумарних доходів.

Досить високий загальний рівень оподаткування, недосконалість механізму стягнення найважливіших прямих і непрямих податків привели, з одного боку, до значних порушень і зловживань, масового ухилення від сплати податків, з другого боку, вади чинної системи оподаткування стали однією з причин уповільнення економічного розвитку, спаду виробництва і зростання кількості промишлових підприємств, яких нині в промисловості понад 50% і 90% у сільськогосподарстві.

При постійному збільшенні кількісного складу фіскальних і контролюючих органів (незважаючи на реформи і зміни, які проводяться в структурі виконавчої влади) не працюють повною мірою такі важливі принципи оподаткування, як загальність і рівність. Великі масштаби тіньової економіки, неспроможність податкової етики і культури привели до формування значних сумарних доходів, які не оподатковуються і проходять поза бюджетом. Зволікання з прийняттям закону про податок на нерухоме майно також не сприяє впровадженню згаданих вище засад оподаткування і, крім того, ставить під сумнів справедливність системи оподаткування.

Як відомо, майнові податки, поряд із податком на прибуток, податком на цінну вартість, податком на доходи громадян, складають основу систем оподаткування більшості країн. Нерухомість здавна була одним із найважливіших об'єктів оподаткування, а майнові податки відчутно поповнювали доходи бюджетів. І тому, ми вважаємо, в Україні необхідно якнайшвидше запровадити податок на нерухоме майно (який, до речі, передбачений чинним Законом "Про тему оподаткування"). На рівень добробуту переважної більшості населення податок не вплине, проте поповнить доходи бюджетів, а отже, дасть можливість спрямувати додаткові кошти на економічні й соціальні програми.

Звертаючись до засад управління податками (за А. Вагнером), таких, як справедливність, зручність, дешевизна і мінімум податкового тягаря на платників, можна зауважити, що й ці принципи не завжди ефективно працюють у чинній системі оподаткування. Так, достатньо пригадати еволюцію податку на додану вартість і податку на прибуток підприємств, часті зміни розмірів ставок мита й акцизного збору, досить високі тарифи відрахувань у цільові фонди соціального спрямування, відсутність стимулюючого впливу при справлянні прибуткового податку з громадян, недоречності й невизначеності у стягненні гербового збору тощо.

Сутність податків і їх призначення найяскравіше виявляються у фінансово-економічних засадах оподаткування, що полягають, як зазначалося вище, в оптимальному підборі об'єктів оподаткування та самих податків для забезпечення достатності й гнучкості їх надходження. Для втілення цих принципів важливий не лише рівень податкового тягаря, а й поєднання прямих і

непрямих податків. Прямі податки складніші в адмініструванні. В умовах значної за своїми масштабами тіньової економіки ухилення від сплати податків на прибуток і на доходи громадян набули широкого розповсюдження і майже не піддаються контролю. Непрямі податки, як податки на споживання, з позиції їх стягнення зручніші для фіскальних органів. В Україні співвідношення між прямими і непрямими податками склалося на користь непрямих податків, що суперечить практиці розвинутих ринкових країн. Негативні наслідки цього загальновідомі: зубожіння більшості населення, подальший спад і занепад вітчизняного виробництва, нездатного конкурувати з більш дешевою продукцією іноземних фірм.

Загальному правилу оподаткування (справляння податку з доходу, а не з капіталу) суперечить чинна практика внесення в бюджет частини амортизаційних відрахувань підприємств. Як відомо, у фінансових ресурсах підприємств амортизаційні відрахування, поряд із прибутком, посідають домінуюче місце. Навіть більше, амортизаційні відрахування — джерело простого відтворення спожитих засобів праці. І тому вилучення цих власних коштів обов'язково призводить до поступового старіння основних фондів підприємств, унеможливує динамічний розвиток його матеріально-технічної бази. Урозріз із загальним правилом оподаткування йде і практика авансової сплати податків, яка застосовувалася в окремі періоди в Україні у механізмі справляння ПДВ, а нині має місце при розрахунках із податку на прибуток, наслідком чого стало вилучення обігових коштів підприємств, особливо руйнівне в умовах інфляції.

Ще однією вадою нинішньої системи оподаткування є безпрецедентна багаторазовість оподаткування оплати праці, яка призводить до спотвореного співвідношення у структурі виробленої вартості між окремими її частинами: фондом заміщення, оплатою праці й чистим доходом. Невиправдано занижена частина створеної вартості, яка акумулюється у фонді оплати праці, зменшує стимули до праці, спричиняє масову міграцію робочої сили за кордон, у т.ч. й висококваліфікованих спеціалістів.

Невід'ємною складовою частиною системи оподаткування є місцеві податки і збори. В економічній літературі та й на практиці поширеним є погляд на ці податки як другорядні у системі оподаткування. І це не випадково, адже фіскальна роль місцевих податків і зборів завжди була незначною (в 1998 році їх питома вага в доходах місцевих бюджетів України становила 3%). Перелік названих податків визначається на державному рівні, органи місцевого самоврядування не мають права запроваджувати на своїй території власні податки і збори.

В основу розмежування всіх податків на загальнодержавні й місцеві звичайно береться поділ об'єктів оподаткування на такі, які мають першочергове значення (прибуток, додана вартість, дохід, майно, земля та ін.) й оподатковуються загальнодержавними податками та другорядне значення — для оподаткування місцевими податками.

ого державного центру дуже важко охопити й адмініструвати численні об'єкти оподаткування, дуже часто затрати на їх справляння перевищують доходи від податків. Саме такими є в основній своїй більшості місцеві податки і збори. Водночас на місцевому рівні вказані об'єкти легше контролювати, фіксувати всі зміни, які можуть мати місце в їхньому складі, а також контролювати ухилення від сплати податків. Це передбачає контроль за об'єктами оподаткування, з нерухомого і рухомого майна, з реклами, з доходів від підприємств, азартних заходів і закладів, від перебування у курортній місцевості, з прикордонними територіями, із власників собак тощо.

Окрім того, деякі місцеві податки і збори для платників — усе одно як забори за користування певними послугами, що їх надають місцеві органи самоврядування, і тому сприймаються як місцеві податки, кошти від яких спрямовуються на покриття витрат із надання цих послуг. Наприклад, збори за видачу дозволу на тимчасове проживання, за право проведення кіно- і телезйомок, за видачу дозволу на використання об'єктів торгівлі та сфери послуг.

Важливою практикою місцевого оподаткування в нашій країні слушно вважалися вимоги до висновку, що місцеве оподаткування виконує допоміжну роль щодо державного оподаткування, торкаючись об'єктів, які або не являють інтересу для державного фіска, або за допомогою не можуть бути охоплені державними податками.

Важливо також зауважити, що в процесі реформування системи оподаткування необхідно докорінно змінити ставлення до місцевих податків і зборів, знизити їх значення у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів. Необхідно переглянути перелік цих податків, причому він може бути значно скорочений. Як свідчить практика багатьох розвинутих ринкових країн, органи місцевого самоврядування повинні мати право запроваджувати на своїй території місцеві податки і збори, а центральний уряд повинен лише контролювати рівень оподаткування. Річ у тому, що на місцях завжди є об'єкти оподаткування, які можуть відчутно поповнити доходи місцевих бюджетів, а отже, дати змогу спрямувати додаткові кошти на розв'язання економічних і соціальних проблем регіонів.

Важливою ознакою існування незалежної української держави відзначаються надійна та гнучка законодавчість, і це природно, адже перехід до нової економічної системи потребує створення відповідної правової бази. З прийняттям окремих законів із фінансових питань з'явилася потреба у розробці систематизованих законодавчих актів, що регулюють фінансові права, наприклад, бюджетне право, податкове право. Нині розроблено кілька проектів, зокрема Бюджетного кодексу, Податкового кодексу, Соціального кодексу.

Важливо також зауважити, що необхідність у таких законодавчих документах не повинна викликати сумнівів. Ми наголошуємо на цьому з тієї причини, що при

обговоренні даних законопроектів дуже часто можна зіткнутися з такою точкою зору, що ця правотворча робота є передчасною, для неї не створено передумов тощо. Якщо дотримуватися такого підходу, то навряд чи настане час, коли будуть створені всі необхідні передумови, а удосконалювати чинне законодавство — це нагальна проблема сьогодення, від успішного розв'язання якої значною мірою залежить подальший економічний розвиток, а може, й саме існування України як незалежної держави.

Хибним, на нашу думку, є і такий погляд, що передусім необхідно розробити і прийняти Податковий кодекс, а пізніше Бюджетний кодекс і Соціальний кодекс. Ми вважаємо, що такі законодавчі акти повинні розроблятися одночасно, взаємопов'язано і взаємообумовлено. Час нарешті покінчити з ганебною практикою розробки і прийняття законів, які не узгоджені між собою, не відповідають вимогам основного закону — Конституції України. Ще більше, доцільно здійснювати розробку проектів названих кодексів виходячи з одних і тих же концептуальних ідей. Річ у тому, що проекти законодавчих актів, які розробляє виконавча влада, мають зовсім іншу ідеологію, ніж ті, що їх розробляють комітети Верховної Ради України.

Проект Податкового кодексу, розроблений Кабінетом Міністрів України, — це не що інше, як сукупність чинних законів з окремих податків, а також проектів із податків, яких іще не запроваджено. З огляду на це даний документ надзвичайно обсяговий і громіздкий. Крім того, в ньому немає важливих положень, які повинні бути саме в Податковому кодексі, — це визначення засад, на яких діятиме система оподаткування. Досить пригадати перелік принципів побудови системи оподаткування, передбачений у нинішньому Законі України “Про систему оподаткування”, щоб усвідомити їх неабияку важливість у сучасних умовах розвитку нашої країни. Особливої актуальності набувають такі принципи, як стабільність системи оподаткування, економічна обґрунтованість, рівнозначність і пропорційність у справлянні податків, соціальна справедливість, доступність податкового законодавства тощо.

Окремо хочеться зупинитися на місцевих податках і зборах, представлених у названому проекті. Їх перелік дещо скоротився, але в цілому зміни несуттєві. Так, пропонується запровадити 4 місцевих податки та 9 місцевих зборів.

Місцеві податки:

- 1) податок із реклами;
- 2) місцеві акцизні податки;
- 3) комунальний податок;
- 4) податок на використання регіональної та місцевої символіки.

Місцеві збори:

- 1) ринковий збір;
- 2) готельний збір;
- 3) збір за припаркування автотранспорту;

- л) курортний збір;
- і) збір за організацію гастрольної діяльності;
- о) збір за проїзд територією прикордонних населених пунктів автотранспорту, що прямує за кордон і з-за кордону;
- п) збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- р) збір за видачу дозволу на будівництво у населених пунктах об'єктів побутового і невиробничого призначення, індивідуального житлового, садового будівництва, будівництва садових будинків і гаражів;
- с) збір за право проведення місцевих аукціонів, конкурсного продажу цінностей та нерухомості.

Отже, із переліку нині чинних пропонується вилучити шість місцевих податків і зборів, які не мають важливого фіскального значення, а затрати на управління ними перевищують надходження (збір за видачу ордеру на квартиру, збір із утримання собак, три місцеві збори, пов'язаних із перегонами на іподромі, збір за право проведення кіно- і телезйомок). Водночас повинні з'явитися нові податки і збори зі значним податковим потенціалом, зокрема місцеві податок із реклами та збір за організацію гастрольної діяльності.

5 травня 1999 року Президент України видав Указ "Про місцеві податки і збори", дія якого має початися 01.01.2000 року. Основна мета змін у місцевому податковому законодавстві згідно з цим указом — сприяння поповненню дохідної частини місцевих бюджетів в умовах різкого скорочення обсягів централізованого фінансування. Перелік місцевих податків і зборів передбачається такий.

Місцеві податки:

- податок із реклами;
- комунальний податок.

Місцеві збори:

- збір за здійснення зарубіжного туризму;
- готельний збір;
- збір за припаркування автотранспорту;
- ринковий збір;
- збір за видачу ордеру за квартиру;
- курортний збір;
- збір за право використання місцевої символіки;
- збір за проведення аукціону, конкурсного розпродажу і лотерей;
- збір за проїзд територією Автономної Республіки Крим та прикордонних пунктів автотранспорту, що прямує за кордон;
- збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- збори за надання земельних ділянок для будівництва об'єктів виробничого і невиробничого призначення, індивідуального житла та гаражів у населених пунктах.

Отже, місцеві податки залишаються без змін, передбачається припинити справляння п'яти місцевих зборів (із власників собак, за право на проведення кіно- і телезйомок, три збори, пов'язані із функціонуванням іподромів), натомість пропонується ввести два нових місцевих збори: за здійснення зарубіжного туризму та за надання земельних ділянок для будівництва об'єктів виробничого і невиробничого призначення, індивідуального житла та гаражів у населених пунктах.

Збільшенню надходжень від місцевих податків і зборів сприятимуть:

- чітке визначення організаційних питань місцевого оподаткування, в т. ч. термінології;
- розширення переліку об'єктів та ставок оподаткування податком із реклами;
- збільшення максимальних ставок деяких місцевих податків і зборів;
- уведення обов'язковості запровадження двох місцевих податків і п'яти місцевих зборів (податку з реклами, комунального податку, зборів: готельного, ринкового, за здійснення зарубіжного туризму, за видачу ордера на квартиру, за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг).

Незважаючи на наявність певних суттєвих (із позицій фіску) змін, які планується здійснити згідно з названим вище указом, докорінного реформування місцевого оподаткування в Україні поки що не передбачається. Хоч необхідність кардинальних перетворень давно назріла.

На нашу думку, найсуттєвішими вадами місцевого оподаткування є:

- незначна фіскальна роль місцевих податків і зборів;
- відсутність прав у органів місцевого самоврядування запроваджувати на своїй території власні податки і збори;
- зволікання з уведенням податку на нерухомість (ми вважаємо, що цей податок має входити до складу місцевих);
- порівняно вузький перелік місцевих податків і зборів (виходячи із досвіду окремих країн, наприклад, Франції, Італії, Бельгії).

Якнайшвидше усунення вказаних вад, на нашу думку, сприятиме становленню місцевого самоврядування в Україні, зміцненню його фінансової бази, ефективному функціонуванню інституту місцевого оподаткування.